

MÉREGTELENÍTŐ

2025.02.szám

KEDVES OLVASÓ!

Mennyi bántást, kemény, megítélő szavakat hallhatunk az egymás közötti beszélgetésekben és a közéletben. Ezek a szavak, kijelentések engem mindig megütnek. Miért? Elmesélem.

Bizonyára Te is tapasztaltad már, hogy egyszer csak tudatod felszínére dobódik valami, amivel megbántottak, vagy amivel Te bántottál meg valakit. És ez utóbbi a nehezebb.

Mikor kimondtam, úgy éreztem, igazam van. Kimondtam, volt benne - talán tehetetlenségem miatt - kis indulat is, Két ilyen eset ma is kísért, pedig évtizedek teltek el azóta. Ezért érintett meg most egészen nyilvánvalóan bemutatkozva, az alábbi Reményik Sándor vers.

Nagyon csodálatos látnom a magam és a lelki gondozott kliensek életében is a lélek gyógyulásának, fejlődésének folyamatát. Milyen jó, hogy ez így működik, és hogy olykor bábáskodhatunk is egy-egy ilyen újjászületésben. Hogy a gyógyulással egy-két lépcsőfokkal feljebb juthatunk emberségünkben. Lehetséges, hogy az életkor is segít ebben, irgalmasabbá válik az ember, aki sokat élt és tapasztalt. És maga is sokszor hibázott.

Olvasóm, fogadd el életedben az álmatlan éjszakákat – ezek a lélek tisztulásának ideje. Adj több csendet Magadnak, hogy merj látó és megbocsájtó lenni! Sok bátorságot kívánok ehhez!

OOO

Reményik Sándor: Ne ítéldj

Istenem, add, hogy ne ítéldj -
Mit tudom én, honnan ered,
Micsoda mélységből a vétek,
Az enyém és a másoké,
Az egyesé, a népeké.
Istenem, add, hogy ne ítéldj.

Istenem, add, hogy ne bírálj:
Erényt, hibát és tévedést
Egy óriás összhangnak lássak -
A dolgok olyan bonyolultak
És végül mégis mindenek
Elhalkulnak és kisimulnak
És lábaidhoz együtt hullnak.
Mi olyan együgyűn ítélünk
S a dolgok olyan bonyolultak.

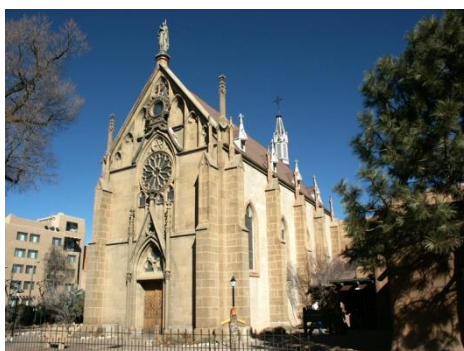
Istenem, add, hogy mind halkabb
legyek –
Versben, s mindennapi beszédben
Csak a szükségeset beszéljem.
De akkor szómban súly legyen s erő,
S mégis egyre inkább simogatás:
Ezer kardos szónál többet tevő.
S végül ne legyek más, mint egy
szelíd igen vagy nem,

De egyre inkább csak igen.
Mindenre ámen és igen.
Szelíd lepke, mely a szívek kelyhére ül.
Ámen. Igen. És a gonosztól van
Minden azonfelül.

Milyen különleges módokon lehet magasabbra jutni az életünk útján?

Találtam egyszer egy gyönyörű képet egy csigalépcsőről, aminek az építészete ismeretlen. Nyomoztam utána, s lám, meg is találtam. az interneten
Lehet, Te nem fogadsz el ilyen magyarázatot a lépcső keletkezésére. Ha nem, hát járj utána! Én elfogadtam, és megosztom Veled a történetét.

Új-Mexikó állam Santa Fe városában áll egy kápolna, amely éppen 145 éve épült. A katolikus Loretto Nővérek szervezet építtette, amelyet 1812-ben alapítottak Kentuckyban nehéz sorsú gyerekek megsegítésére, és amely a világ számos országában tevékenykedik a mai napig.

Loretto-kápolna

A közösség 1873-ban fogott bele Santa Fében leányiskolájának, a Loretto Academynek a megépítésébe két francia építész, Antoine Mouly és a fia vezetésével. A páros annak rendje és módja szerint el is végezte a rájuk bízott feladatot, amelynek része volt egy kisebb kápolna felhúzása is, amelyet a növendékek a napi oktatás során használhattak. Az építkezés végén egyetlen dolog hiányzott: az emelvényre vezető lépcső, amelyen a kórus tagjai felsétálhattak volna. Mivel a hely szűkös volt, a tanulói létszám pedig adott, az építészek az ő módszereikkel nem tudták megoldani helytakarékosan a feladatot, így abban maradtak a megrendelővel, hogy az felbérel majd egy ácsot, aki kitalálja, mi a teendő.

Igen ám, de ahány ács érkezett terepfelmérésre, annyi tárta szét a karját, mondván: ez bizony lehetetlen feladat, legfeljebb egy létra segítségével lehetne feljutni az emeletre, ha nem szeretnének padosorokat kivenni a kápolnából.

A létra, már csak az intézetben tanító nővérek élemedett kora miatt eleve ki volt zárva.

És itt következik a megmagyarázhatatlan. Pontosabban: egyenesen három megmagyarázhatatlan dolog. Vegyük csak sorra, hogyan lett mégis lépcső a Loretto-kápolnában!

Az apácák végső tanácsstalanságukban megegyeztek, hogy kilenc napon át imádkoznak Szent Józsefhez, aki maga is ács volt, hogy küldjön valakit, aki megoldja a megoldhatatlant.

A kilencedik napon egy férfi kopogtatott: számárháton érkezett, egyetlen szerszámosládával. Bement a kápolnába, szemügyre vette a terepet, és azt

mondta, egyetlen kikötéssel elvállalja a munkát: ha teljesen egyedül dolgozhat, és senki nem nyitja rá az ajtót, míg kész nincs.

A nővérek boldogan fogadták el az ajánlatot, a férfi pedig munkához is látott. Dolga végeztével pedig úgy eltűnt, mintha soha nem is járt volna ott – anélkül, hogy a lenyűgöző szépségű lépcső utáni fizetségét felvette volna.

És ez még csak a kezdet volt. A környéken hamar híre ment, hogy a nővérek mindent tűvé tesznek a titokzatos ács után, így az emberek csodájára jártak a különös építménynek.

Arról pedig csakhamar több szakmabéli is megállapította: fizikai képtelenség így megépíteni. És mégis stabilan áll. A férfi ugyanis sem szöveget, sem csavart nem használt a lépcsőhöz, de oszlop sem rögzíti – valójában senki sem tudja, hogyan áll a mai napig!

Ezt azóta számos kutató megvizsgálta, és a legmodernebb szempontok szerint is rejtély, miként építhette meg egyvalaki abban a korban, akkori eszközökkel, külső tartóelem nélkül ezt a lépcsőt.

A másik rejtély a faanyag maga: az összezavarodott nővérek arra gondoltak, hogy ha már a munkadíjat nem fogadta el ez a jóember, legalább a faanyagot hadd fizessék meg. Elmentek hát a környék egyetlen fatelepére, ott azonban kiderült, hogy náluk a világon senki nem vásárolt ilyen célra fát, senkinek nem volt tartozása, és nem is találkoztak a szóban forgó férfival.

Mi több: a környékbeli ácsok azt sem tudták megmondani, milyen fából készült a lépcső. Nem csoda – pontosabban nagyon is az! –: az ács egy olyan fenyőfélélet használt, amelyhez leginkább hasonlatosat legközelebb Alaszkában találni. Modern vizsgálatok azonban kimutatták, hogy a faanyaggal tökéletesen egyező fafajta sehol a Földön nem lelni.

Sokan igyekeztek azóta megfejteni a különös lépcső titkát, s volt, hogy azt hitték, megtalálták a rejtély nyitját. Például, amikor a korabeli feljegyzésekben 150 dolláros költséget találtak egy, a környéken elhunyt férfi neve mellett az intézet könyvelésében. Kiderült azonban, hogy a pénz a lépcsőhöz később hozzátoldott korlát ára volt – mivel a bámulatos csigalépcsőn sok apáca és diák csak négykézláb kapaszkodva mert felmenni, olyan meredek volt.

A Loretto-kápolna lépcsője a mai napig áll.

Sohasem derült ki, ki volt a titokzatos ács, így csakhamar elterjedt a legenda, hogy maga Szent József sietett az imádkozó nővérek segítségére, ezért lehetséges, hogy az építmény dacol a fizika törvényeivel.

Egyébként – bár több fokkal sokkal egyszerűbb lehetett volna megépíteni – 33 lépcsőfoka van: ennyi éves volt Jézus, amikor keresztre feszítették.

Szent-Gály Kata: Karácsony hetében

Őrizz meg gyerekek engem,
hogy hinni tudjam a csodát:
Istennek valljam Mária
bepólyált kisfiát.

Őrizz meg gyerekek engem,
hogy elfogadjam: így szeret,
s mert Isten, Isten-módra tesz
érthetlenségeket.

Pilinszky János: Bűnbeesésünk *(részlet)*

A Teremtő közelsége („Ki a paradicsomban jár vala a szellőn délután”), az ember számára: ez a közelség volt a Paradicsom. Szállás, minek a teremtés inkább csak kerete volt, de maga a Teremtő a tulajdonképpeni helye.

Az ember ekkor még osztozott Isten és az angyalok ártatlanságában (s a gyermekek azóta is mintha ennek a boldog és első állapotnak lennének visszfényei, törékeny emlékképei.) Ártatlanok voltunk, azaz: tökéletesen azonosak önmagunkkal. Szívünk és elménk, gondolataink és tetteink egyetlen darabként hibátlan azonossággal illettek bele a teremtés rendjébe. Ártatlanságunk méltó volt az ártatlan Isten barátságára.

Bűnünk, elkövetkezett bukásunk, végső gyökerében misztérium (= titok). Az a ‘gyermetegen egyszerű’ történet azonban, amit a Genézis elmond, mégis a legtöbb és a legmélyebb, amit erről a tragédiáról tudhatunk. Olyanná szerettünk volna lenni, mint az Isten. Mi azonban lázadó vágyunkkal mintegy leváltunk, lemozdultunk önmagunkról, hűtlenné váltunk önmagunk lényegéhez. Istenné nem lehettünk, de önmagunkat is odahagytuk. Azóta az ember elvesztette ártatlanságát, önmagával való azonosságát, s vele együtt Isten közelségét. ‘Lemozdultunk’ önmagunkról. Innét van minden kettősségünk. Halandókká váltunk. Észrevettük, hogy mezítelenek vagyunk. Megnyílt szemünk az elidegenedésre, a látszatra, a hiúságra, a test szégyenére és paráznaságára, a minden-tükrök-univerzumára, a gögre, önzésre és hazugságra. Azóta van, hogy még akkor is, ha valami jót, igazat és valódit cselekszünk, rendszerint tudja a bal, hogy mit műveltünk a jobbunkkal.

E lázadásunknak a verejtékes munka és a halál lett a büntetése. Isten büntetése, mely keménysége mellett legfőbb vigaszunk, lényegében első szövetségünk is Vele, mindjárt száműzetésünk kezdetén. Olyan büntetés, mely egyben visszatalálásunk útja is. Igaz, visszaélhetünk e keményen vigasztaló adománnyal, de soha terhével, súlyával, soha azzal a részével, mely áldozatot követel tőlünk. Az áldozat ugyanis eleve nem lehet hiú, s az engedelmesség szabadságával segít visszatalálni önmagunkba. Ez a szerep csodálatos rangot ad a legnehezebb testi munkának is, sőt, elsősorban annak. Minél nehezebb, annál tisztultabb, spirituális rangot. Egy hasonlattal világíthatnánk meg a látszólagos ellentmondást: Az étel annak nyelvén a leganyagibb, aki ínycukkedésből eszik, még ha étkezési módja finom is.

Az éhező szájában azonban a táplálék, mint tiszta energia, vegytiszta napfényként szinte anyagtalánul árad el – ha a látvány épp ennek ellenkezőjét, valami nagyon „anyagi képet” mutat is: két szájra tapadt kezet, s az evés görcsébe merevült arcot, testet.

A munka, a legnehezebb is, elsősorban lelki érték hát, és szellemi valóság. Büntetés, igaz, akár a halálunk, de éppúgy egyetlen nyitva hagyott ajtaja is a hátunk mögé került „atyai háznak.”

Lackfi János: János imája

Hozzám már hűtlen lettek a csöndek,
vagy én beszélek a kelleténél többet,
mint csőtöréskor a felbuzgó vizek
kristálynyalábja, szájamból zizeg
folyton örvénylő és hiú beszéd,
amely lassan az agyamat szedi szét.
Ó, bár mértéket adna Főnököm,
csöndből szabná ki azbeszt-ködmönöm,
mutatóujja csendre intene,
mely körbeszőne, teste-nincs zene,
s a be nem firkált lapon hallgatás
szöszmötölne, zibbasztó hanghatás,
hogymint a konzervsprótni a dobozban,
hová Jónás se fér, egy cseppet elnyújtózzam,
lelkem meg kopoltyúként teljen el,
benn némaság szúnyogja énekel,
s mint karthauziak, fejem az égig ássam
a gyémántbányászó nagy hallgatásban,
szétáztassam papírmásé-magam,
szösz-áramlás legyek csak, parttalan,
s e kocsonyás rezgésből megszülessen
új beszédem, s egyetlen lendületben
benne legyen a málna és a kés,
a kén s a kő, a gömbvillám s a rés,
ne legyek kegyes, se pedig kegyetlen,
szegetlen szó, bújjak meg egy szegletben.

Balla Eszter: Önarckép

Akartátok vagy sem,
itt vagyok, mint
hálójába ragadt pók:
önmagam labirintusa.
Meggörbült tükrömben
magamat meglátni félek.
Ahogy körülöttem
a falról leolvadnak az órák,
a betonfalak között

elkószálnak az álmok,
és rohannak a füstfelhők fölé.
Kívül görnyedt hát és
szélfogó göndör haj.
Belül fogaskerekek, mint
elsüllyedt malmok őrlik
a múltat, s kék, puha köd
jövőről álmodnak a szív lomha
billentyűi.

Érdemes elgondolkodni rajta

- „Lesznek olyan hiányaink, amelyek végigkísérik az életünket anélkül, hogy betölthetnénk azokat. A tegnapi ölelést, a múltbéli dicséretet, a múlt havi gyöngédséget, a múlt évi biztonságérzetet, az elmúlt évtizedbeli boldogságot és a gyerekkori gondoskodást ma már nem kaphatom meg. (...) Ha fölfedezük és megelégszünk azzal, amit a mai nap ad, főleg ha teszünk is érte, hogy kaphassunk, az megelégedetté tehet a hiányaink ellenére.”

- „Minden mély emberi találkozásban négy fontos kérdés rejlik. Először is az, hogy ki vagy te? E mögött pedig van egy még fontosabb kérdés: ki vagy te nekem? És amikor föl tudtam tenni ezt a második kérdést, akkor egyszer csak jön egy harmadik is: ki vagyok én neked? Aztán a harmadik előhossa a negyediket: ki vagyok én?”

„Egy elviselhetetlennek tűnő belső konfliktus gyakran azt bizonyítja, hogy bátrak voltunk nem elmenekülni valami elől. Aki képes átélni elviselhetetlennek tűnő konfliktusokat, valószínűleg nem keresett olcsó megoldásokat ott, ahol nincs olcsó megoldás.”

- „Amikor a szükséges szenvedéseinket el akarjuk kerülni, rengeteg szükségtelen, fölösleges szenvedésnek adunk teret. Hatalmas önámítássá válhat a pozitív érzések, a pozitív életfilozófia hangsúlyozása, ha azt arra használjuk, hogy akkor is jól érezzük magunkat, amikor az volna a természetes, hogy valami fájjon. A valódi reményt és életigenlést az jelenti, ha van bátorságunk rosszul lenni, ha annak van itt az ideje.”

- „Milyen nagy különbség van aközött, ha azt mondom, ma is egyedül voltam, vagy azt, hogy a mai délutánt magammal töltöttem.”

- „A kapcsolatok legvarázslatosabb pillanatai közé tartoznak azok, amikor szavak nélkül is megértjük egymást. Amikor annyira bízhatunk valakiben, hogy tudjuk, nem kell elmondanunk, hogy mi van bennünk, a másik ért minket. Tudja, még mielőtt kimondanánk.”

- „Az olyan helyzetekben, amikor mélyponton vagyunk, megjelenik a félelem. Félünk, szorongunk, néha rettegünk. Ezt nem nagyon kerülhetjük el. (...) Nemegyszer a félelem az egyetlen ösztönző erő, ami kilendít bennünket abból az állapotból, amiből addig nem tudtunk kikerülni, mert hatékony cselekvésre indít, és egyszer csak valahonnan megérkezik hozzá az erő is.”

- „Az életünkben a dolgoknak megvan a maguk ideje. A maguk helye. A folyamatoknak van elejük, közepük és végük. Magasságuk és mélységük. Az életnek van ritmusa, ciklikussága, súlya és könnyedsége, hossza és rövidsége. Ha ezt szem elől tévesztjük, úgy kiesünk a realitásból, hogy sosem tudunk igazán jól lenni.”

„A vágyaink végtelenek. Rengeteg vágyunk sosem elégül ki. A felszínes, főleg a rendezetlen vágyaink kielégületlenné tesznek minket. A vágyainktól nem szabadulhatunk, de megtanulhatunk szabadon vágyakozni. Szabadon vágyakozni az tud, aki eljutott a legmélyebb vágyaihoz, amelyeknek a megélése nem sóvárgóvá, hanem értékessé tesz minket.” (Pál F.)

Öt harang fogadó

Volt egyszer egy fogadó, melyet Ezüst Csillagnak hívtak. A tulajdonos minden tőle telhetőt elkövetett, hogy minél több vendéget csábítva nyereséggé tegye vállalkozását: a szállás kényelmes volt, a kiszolgálás szívélyes, és az árak elfogadhatók, de mindhiába. Kétségbeesésében elhatározta, hogy kikéri egy bölcs tanácsát. Miután a bölcs végig hallgatta bánatos történetét, azt javasolta, hogy változtassa meg a fogadó nevét.

- Az lehetetlen - mondta a fogadós. - Nemzedékek óta Ezüst Csillag a neve, mindig is így ismerték az egész vidéken.
- Nem - állította a bölcs határozottan -, mostantól fogva Öt Harangnak fogod hívni, a bejárat fölé pedig felakasztasz hat harangot.
- Hat harangot? Ez aztán az abszurdum. Ugyan már minek tennem?
- Csak próbáld ki, és meglátod - mosolygott a bölcs.

Nos, a fogadós megpróbálta. És a következőket tapasztalta. Aki csak elment a fogadója mellett, mind betért, hogy felhívja a hibára a figyelmét, gondolva, hogy előtte még senki más sem vette észre. Bent azután kellemesen érintette őket a szívélyes kiszolgálás, és ottmaradtak egy kis felüdülésre, megadva ezzel a fogadósnek azt az anyagi sikert, amit korábban mindhiába keresett.

Kevés dolog van, amiben nagyobb örömeinket leljük, mint a mások hibáinak kijavításában.

Czigány György: Zsoltártöredék

Mindenhol mindenben csak téged
rejt s ragyogtat volt verejtéked:
a csillogásban üres jászol,
ha mindenekben te hiányzol.
Egy széthullt oltár
lesz vigasz most már:
„meddig feledkezel meg, még Uram,
rólunk és hagysz minket választalan?!”
A veszteség lett édes gyermekünk.
Egyre inkább örvendezünk
a folyton kevesebbnek.
Csak szívhangjaink hevesebbek.

Áprily Lajos: Ámulni még...

Ámulni még, ameddig még lehet,
amíg a szíved jó ütemre dobban,
megőrizni a táguló szemet,
mellyel csodálkoztál gyerekkorodban.

Elálmélni megszokottakon:
az andezitre plántált ősi váron,
virágokon, felhőkön, patakon,
az azúrban kerengő vadmadáron,

a csillagon, ha végtelen terek
hajítják át a késő-nyári égen.

S ámulva szólni: Most voltam gyerek.

S vén volnék már – s itt volna már a végem?

Heinrich Böll: Beszélgetés a tengerparton

A tengerparton szegényesen öltözött ember fekszik egy halászbárkában és szunyókál. Mellette áll egy elegánsan öltözött turista, és éppen színes filmet fűz a fényképezőgépebe, hogy megörökítse az idilli képet, a kék eget, a békésen tarajozó, fehér hullámokkal barázdált zöld tengert, a fekete bárkát, a halász piros sapkáját. Katt! Még egy kattánás, és – mivel az Isten a hármasságot szereti – biztonság kedvéért harmadszor is: katt! Az idegen, csattanó zajra a halász felriad, feltápászkodik, álmosan cigarettát keres, az udvarias jóindulattal eltelt turista azonban megelőzi, és maga nyújt feléje egy csomag cigarettát. Szemlátomást beszélgetésbe akar elegyedni vele.

– Ma gazdag fogás várja, ugye?

A halász a fejét rázza.

– De azt hallottam, hogy ilyen időben jó a kapás!

A halász bólint.

– No, és nem fut ki a tengerre?

A halász a fejét csóválja. A turista levertnek látszik.

– Talán rosszul érzi magát?

A halász a taglejtések nyelvéről végül áttér a normális beszédre.

– Nagyszerűen érzem magam – mondja. – Soha életemben nem éreztem magam ilyen jól.

Feláll és kinyújtózik, mintha atlétaszerű testalkatáról szeretne bizonyosságot tenni.

A turista arca egyre szomorúbb lesz, és már nem tudja elfojtani kérdését, amely úgyszólván a szívéből fakad:

– De akkor miért nem megy ki a tengerre?

– Mert ma reggel már kint jártam.

– És jó fogás volt?

– Olyan jó, hogy most már nincs miért még egyszer kimennem. Négy homárt,

két tucat makrélát fogtam...

A halász végre teljesen felébred, beszédesebb lesz és megnyugtatólag veregeti a turista vállát, akinek gondterhelt arckifejezését az alaptalan, de megható bánat jelének tartja.

– Még holnapra és holnaputánra is futja – jelenti ki, hogy végképp levegye a terhet az idegen válláról. – Nem akar rágyújtani az én cigarettámra?

– Köszönöm.

A cigaretta a szájban, megint katt! A turista fejét csóválva letelepszik a csónak szélére, fényképezőgépét maga mellé teszi – most szüksége van arra, hogy mindkét keze szabad legyen, mert kellő nyomatékot akar adni beszédének

– Nem szeretnék beavatkozni személyes ügyeibe – kezdi –, csak hát képzelje el, hogy ma másodszor, harmadszor, sőt talán negyedszer is kifut a tengerre, és akkor három, négy, öt, sőt talán tíz tucat makrélát fogna... Képzeld csak el!

A halász bólint.

– És nemcsak ma, hanem holnap, holnapután is – folytatja a turista –, egyszerűen mindennap, ha szerencsés napnak bizonyul, kétszer, háromszor, sőt talán négyszer is kifutna a tengerre... el tudja képzelni, hogy akkor mi lesz?

A halász a fejét rázza.

– Legfeljebb egy év múlva motort vásárolhat, két év múlva újabb bárkája lesz, három-négy év múlva pedig bizonyára vásárolhat két csónakot, azzal aztán még többet fogna – egy szép napon pedig két motorhajója lenne, és... – a lelkesedéstől egy pillanatra elakad a turista hangja – kis hűtőházat épít, esetleg füstölőt is, aztán meg konzervgyárat, saját helikopterre tesz szert, hogy a levegőből figyelhesse a halvonulást és rádión utasíthassa a motorhajóit. Aztán engedélyt szerez, halvendéglőt nyit, és saját maga közvetítő nélkül exportálná a homárjait egyenesen Párizsba... és akkor...

A lelkesedéstől megint elszorul a turista lélegzete: a fejét rázza, szinte megfélemedezik szabadságának örömeiről, lelke mélyén szomorkodik, és úgy nézi a békésen gördülő hullámokat, melyek között a ki nem fogott hal bukfeneczik.

– Akkor... – mondja, de az izgalom még mindig megbénítja.

A halász megveregeti a vállát, mint ahogy a gyermekét szokás, akinek a torkán akadt valami.

– Akkor mi lesz? – kérdezi halkán.

– Akkor – mondja halk elragadtatással az idegen –, akkor leülhet ide a partra, szunyókálni a verőfényben, és nézheti ezt a gyönyörű tengert.

– De én most is ezt teszem! – válaszol a halász. – Nyugodtan üldögélek a parton és bóbiskolok. Csak a maga kattogása zavart meg...

A turista töprengve távozik a parttól. A munkára gondol, amelyet mindig eszköznek tartott ahhoz, hogy egy szép napon megszerzi magának azt a lehetőséget, hogy többé ne kelljen dolgoznia. Arcán most nyoma sincs az együttérzésnek a szegényesen öltözött halász iránt – csak egy kis irigység látszik rajta. (Fordította: S.Gy).

Hazamehetek...

Irigyelhető az, aki élete végéig azt csinálhatja, amit szeret.

A lelki gondozás csuda dolog. Szeretettel meghallgatni másokat, alá állni a terheiknek, tudni roskadás nélkül segíteni az elhordozásban – ez nagy és szép dolog. Amikor már a maga baja is épp elég sokunknak, honnan is van egyeseknek – idős korukban is - képességük erre a munkára?

Adomány ez, és Szeretet. Idős korban, nyugdíjasként tanulni, képeződni, hogy a megkapott érzéket szakmailag okosan, jobban tudják hasznosítani.

Az utóbbi években lassan fogynak az ebben a munkában összeszokott kedves arcok, hangok. Hazahívta, Aki küldte és kísérte őket az utolsó percig. És Ők magukkal vitték a megőrzött gondokat, titkokat és örömeiket. Úgy képezem, mint egy csokor rózsát tettek le hálás szívvel Megbízójuk lába elé.

A boldogság pillangója

„A boldogság olyan, mint egy pillangó: ha szaladsz utána, sosem sikerül elkapnod; de ha nyugodtan megállsz, lehet, hogy rád száll. „A boldogságot röptében is el lehet kapni, mint egy madarat” – írta Leonardo Sinisgalli olasz költő (1908-1981). Rajta, próbáljátok ki, s meglátjátok, hogy sosem fog sikerülni. Hasonló képet használ Nathaniel Hawthorne XIX. századi amerikai író, A skarlát betű című regény szerzője: „elkapni egy pillangót merész vállalkozás”. Így van ez a boldogsággal is. Örült gyorsasággal rohanunk utána, lesben állva megpróbálunk rajtaütni, úgy szervezzük dolgainkat, hogy minden kínálkozó alkalommal megszerezzük, de kérlelhetetlenül elröppen akkor is, amikor azt hittük, sikerült megfognunk.

Mégsem lehetetlen elérnünk, Hawthorne pedig mutat hozzá egy utat: a *derűs nyugalom útját*. Amikor nyugodt a lelkiismeretünk, el vagyunk foglalva apró hétköznapi teendőinkben, életünket egyszerű és őszinte szeretetkapcsolatok szövik át, akkor egyszer csak a boldogság pillangója ránk száll.

Jelenléte könnyed, szinte észrevétlen, minden rezzenésre tovaszállhat.

Éppen ezért használtuk a 'boldogság' és nem a 'vidámság' szót: vidámak könnyen lehetünk, a vidámság zajt csap, feltűnő, de csupán egy órán át tart vagy kicsit tovább, aztán elmúlik.

Kicsit olyan ez, mint a pillangó, amit elkaptál a szárnyánál, és amint egy picit is nem figyelsz oda, elrepül, s csak színes port hagy maga után az ujjadon.

Az igazi boldogság ellenben ajándék, kegyelem, mely beragyogja szívedet és az életedet, s amelynek egyszerűségére és belső tisztaságra van szüksége.”

/Gianfranco Ravasi bíboros/

Balási András: Váddal

A holdat vádolom ő a hibás
Hogy kibomlott szerelmem aranyága
Hogy a rügy szírom lett ő a hibás
Hogy sötét széllé hervad nemsokára.

A napot vádolom ő a hibás
Hogy túl nagy álmot szitált sugarára
Hogy láttam ami nincs ő a hibás
Hogy ez is tovasuhan nemsokára.

A vizet vádolom ő a hibás
Hogy jelzi mi a halasztások ára
Hogy vissza mi sem tér ő a hibás
Hogy minden megtörténik nemsokára.

A léteket vádolom ő a hibás
Hogy szó és tett s immár minden hiába
Hogy ennyi lehetett ő a hibás
Hogy lehetetlenebb lesz nemsokára

Máthé Rozália: Tánc Tánc Tánc

Táncolj az utcán, táncolj a felhők felett,
Táncolj a lelkeddel, amíg lehet.
Táncolj, amíg a szíved dobog,
Táncolj, amíg a cipőd kopog.
Táncolj, amíg a ritmus vezet,
Táncolj, amíg a föld is remeg.

Táncolj, kacagva súlytalan,
Táncolj, gondtalanul gondtalan.
Táncolj, önfeléd önfelédten,
Táncolj, bánatodban, örömdobban.
Táncolj, némán egymagadban,
Táncolj, amíg szíved dobban, dobban.

A haiku egy 13. századból származó japán versforma és műfaj. Rendkívül szigorú, alakilag kötött verselés, melyet ebben a formájában egyetlen más nyelvre sem lehet tökéletesen átültetni vagy újrakölteni.

Bánlaky László: Farsangi hangulat – „haikuk” –ban

Szilveszter

Papírtrombita.
Pezsgős üveg durran.
Ó-év búcsúztató.

Újév

Álarc, konfetti,
rakéta, tűzijáték,
köszöntünk, új év!

Bál

Farsang ideje
multságok mindenütt:
maszkabál lesz.

Tavaszhárás

Gyertyaszentelő:
visszabújik a medve:
soká tart a fagy.

Nagyböjt

Hamvazó szerda,
nagyböjtnek első napja;
feltámadás várás.

Pálfalvi Nándor: Farsang

Táncra, táncra kisleányok,
daloljatok fiúk,
itt a farsang, haja-huj,
ne lássunk most szomorút!

Mert a farsang februárban
nagy örömet ünnepel,
múlik a tél, haja-huj,
s a tavasznak jönni kell!

A **busójárás** (horvátul *pohod bušara*) tavaszváró, téltemető népszokás, mely a Mohácson és környékén élő, többségükben római katolikus dél-szlávok, a sokácok farsang maszkos alakoskodásából és dramatikus néphagyományából ered. Ezt a sokácok *poklade* néven is nevezik, amely a 'karnevál' szó horvát megfelelője. A mohácsi busójárás 2009-től szerepel az UNESCO szellemi örökség reprezentatív listáján. 2012 óta a mohácsi busójárás hungarikumnak számít, ami elsősorban a mohácsi civil társadalom, a busócsoportok, a maszkfaragók és jelmezkészítők sikere.

A Mohács környékére betelepült, balkáni eredetű sokácok hozták magukkal a népszokást, amely azután itt, a magyarországi horvát kultúrkörben nyerte el mai formáját. A népszokás megjelenéséről a 18. század végéről léteznek az első feljegyzések: legelőször egy 1783-as feljegyzés említi. Mohácsot 1687-ben szabadították fel a török fennhatóság alól, s a sokácok nagy arányú betelepítése a néptelen területekre csak ezt követően történt meg, valószínűleg 1687-1690 között. A második hullám ezt követően mehetett végbe.

Bár nincs történelmi alapja, kapcsolódik a busójáráshoz egy népi monda is, mely szerint a török hódítók előtt a dunai, a Karapancsa mocsarába (ma a Duna-Dráva Nemzeti Park Béda-Karapancsa tájegysége a Mohácsi-sziget) menekült őslakos sokácok – megelégtelve a török elnyomást, ijesztő, vérrel festett faálarcokba és birkabőrbe öltözve, a maguk készítette zajkeltő eszközökkel, csónakokkal átkelve a Dunán az éj leple alatt – elzavarták Mohácsról a törököket, akik az ijesztő maskarásoktól megrémülve fejvesztve menekütek.

Pákolitz István: Busó farsang

Fényes aranybaltáját villogtatja a Mátyás, megtörvén a jeget, kisöpörte az égi mezőket; naptárbéli szokása szerint megüzente a Télnek, kotródjék szaporán a hidegből éppen elég volt! Olvad a jégpáncél a Dunán, megroggyan a hó, és készül a böjti szelek vihorászó, fürge csapatja; jót nyújtóznak a fák, mocorogva-keringve megindul bennük az áram, a nedv s forrongva, újraszületvén készül a téli halálban az élet. Ősi varázslat: újratereztetés, körforgás fákbafüvekben és a szívekben is.

Áldott vagy, szerelem, ki az ifjú lány s a legény szívét napfénnel, zsenge virággal összefűzöd, — ahogy egybekötötted szép Maricáét és Matyiét — megtörve köröttük a gőg s a közönynek rontó téli jegét. Most boldog szép szerelemben lejtik a víg kólót; kipirulva-összeborulva ringnak a tánc ütemén. Ki ne látná tiszta szemükben a szerelem lángját?

Bizony azt meglátta Simó is, és nem mondhatnám, hogy nagy lett volna nyugalma; bujtogató is akadt: hét ördög súgta fülébe, kérné föl Maricát — oly könnyen hajlik a lányszív; s addig, míg gyűrű nincs, hajjaj, fordul-hat a kocka! Sündörög egy darabig — szemléli a farkas a bárányt — majd odatoppan elébük:

“Jer, kicsi drága virágom, perdüljünk egyet; Matyikáddal járhatod aztán! Nem

kaplak be, ne félj Maricám, no nem is harapom le csöpp fitos orrod sem."

"Tágulj innét, de azonnal, szólt Matyi fennhangon — jól véd az eszedbe hogy engem választott ez a lány! Hagyd békén, mert kibelezlek!"

Kérve-kérte Simót a leány is: "Mért kavarod föl békénk tiszta vizét iszaposra?"

"No nézd csak a finnyást! — kezdte Simó — Szégyellni való tán nem vagyok én se?! Sánta, púpos se vagyok! Cifrázott lajbizsebemben pár tallér is akad: dicsekednél bár negyedével, kódis templomegér!"

Mátyás meg visszafelelte:

"Volna, ki két kézzel kapkodna a pénzed után, de én Maricát nem adom! Sietősen menj az utamból, mert bizonyisten, hogy..."

"Te nyüves, te, te kosz vakarékja! — vág a szavába Simó — Tetű volt az apád; te se vagy több kandzsi számárnál, kit tikmonnyal kéne dobálni! Most nagy a szád, nyavalyás, hencegsz is marha-erőddel, rajtaveszítesz még, tudomisten! Hej, riherongyos!" "Rongyos a vén vakapád, te cihöndér!"

S hogyha a lány nem áll közibük, hát véribe-fagyva ott leli végét csúffá téve Simó. Mátyás megfogta marokra, rongyként dobta odébb a legényt, aki így fenyegette:

"Várj csak, várj, te bitang, meglásd, ezt megfizeted még!"

Hajnaltájba Simó maga mellé vette barátját, a janicsár törököt, ki az üdvös moszlimi vallás szertartása szerint Kuga névvel járt a világban; jó sok eső hullt arra, ahol nőtt, mert a Simó csak cingár kisfiúként bucskázott oldala mellett, mintha nyelestől a cséphadaró lendülve kalimpál. Végefelé járt már a multság, jöttek a párok, jött Matyi is, Maricát csókolva, meg-megölelve; mit sem sejtve, mi készül a farsang hajnali csendjén; mondom, ahogy jöttek-jövégettek, jókora kővel fejbe ütötte Simó a Mátyást; a leányt meg az órjas tartóztatta, hogy el se szaladjon és Matyinak se nyújthasson menedéket.

Az álnok rajtaütéstől orrabukott Mátyás, a Simó meg, mint a vadállat, rárontott; de a másik sem volt rest: fölugorva fültön vágta Simót, majd gánccsal a földre teperte; kókányolta, hol érte, fűszerként szórva szidalmát: "Jösszte, az istenedet, meglékelem a koponyádat! Hátulról támadsz, rohadék?! És még tetejébe rámhozod ezt a Kugát! Ne, bitang, csámpás útonálló, gaz besúgó, most megkapod itt a jutalmad is egyben!" Jajgatván, a Simó biztatta Kugát Matyi ellen: "Aprítsd, vágd a cudart, itt folyjon a vére a sárba! Megfizetem, ne kíméld! Ne maradjon csontja se épen!" Im, Kuga készül már, a sikoltó lányt odahagyva, dobbant és Matyinak ront menten: "Ebhitű kölyke, véled-e, hogy velem is megbírsz? Igyekezz haza inkább szopni anyádhoz, mert apróra taposlak azonnal!" És hogy a fél lábát fölemelte, Matyink odasurrant, elkapván a török derekát, billenti legottan; az meg a földre zuhan, belevágja a kőbe kobakját, abba a kőbe, amellyel Mátyást fejbe ütötte orvul a gyáva Simó. De Kugának hangja se jön már, mennyei-szép muzsikáját hallja a szőke huriknak "Érted sem nagy kár — így szól Matyi most a halotthoz — bár inkább ez a rongy, a Simó halt volna! De várj csak: végén csattan az ustor!"

A lány sírt. Nem Kuga vesztén: Mátyás élete forgódik most szörnyű veszélyben; tudja is ezt a Simó, bár épp alig áll meg a lábán, mocskos szája ilyen szavakat köpköd:

“Na, te ringyó, gaz kurafidnak nem lesz többé nappala, éje! Gyilkos vagy, Mátyás, iszonyún bűnhődsz meg a bűnért; ég ne fogadja be lelked, a föld is vesse ki csontod! Menj csak a bíróhoz, mondd el hazudozva, mi történt; jó álmod ne legyen: kísértsen a holt Kuga arca, mert te okoztad a vesztét!”

“Kétszer is én veszítettem, harmadszorra a fűbe harapsz! Nem mossa le senki, senki a vért a kezdről!” Égve-lihegve a bosszút, elsietett a legény.

Mátyás, a leányt megölelve, így búcsúzott:

“Áldjon meg az Isten, drága szivecském, szép Maricám; őrizzen a csókom. Bárha nehéz most elválnunk, ne feledd, nem tart ez mégse örökké; és várj rám, jövök én, ha lehet. De ha mégse jöhetnék, szökj te is át a szigetbe utánam!”

Napkikeletkor holt Kuga hült tetemét a barátai sírva-siratták, zordon-marcona harcosok arcán folytak a könnyek; eljött lám, a bíró is, részvétét kifejezni, álnokul ott sírt-rítt a Simó, nyögvén-nyöszörögte:

“Jól tudom én, hol kéne keresni az ördögi latrot! Add ki parancsba, biró: Maricát hozzák ide tüstént; értek a nyelvén jól, nékem majd vall a leányszó! Rettenetes nagy sarcot vet ki reánk a muzulmán, hogyha ma estélig nem kapjuk kézre a gyilkost!”

“Én megyek érte magam!” — szól és már indul a bíró; majd Kuga hült tetemét bajtársai szép kegyelettel vállra veszik s könnyezve viszik bús gyászzeneszóval. Térül-fordul a bíró, máris jó a leánnyal, nem látszik Maricán, hogy félne, megáll a középén;

“Itt van — szól a bíró — hadd látom, hogy mire mész most?”

Gúnyyal nézi Simó, odasündörög és fuvolázva kezdi enyelgőn: “Szép Maricám, gyönyörűm, kicsi szentem, megremeg árva szívem, hát eljöttél, tubarózsám?” — Meg kell hagyni, Simó értette a cifra beszédet, szószaporításban nem tudtak rálicitálni; most a leány egy mozdulatán elakadt szava mégis.

“Hagyjad a mézes szót, a szívembe fullánkja szakad csak; jól tudom én, mi lakik benned, nem földhet az álarc; éppen ezért ne kívánd, hogy előtted fájva alázzam büszke szívem, s térden könyörögvén kérjelek arra —”

“Nézd, Maricám, neked is jobb lesz, ha nyomára vezetsz, hisz most már nem sokat ér a makacsság! Megmenekülhetsz, hogyha Matyit... Tanú vagy! S tanúsítom jómagam is, hogy hős Kuga itt halt szörnyű halált. S ki okozta a vesztét? Mátyás! És ezzel nagy bajba sodorta a várost! Törvény megcsúfoló, bűnrészes az is, ki a bűnöst elrejtette!”

“Hová?!”

“Hát épp ezt kérdezem én is! Szoknyáddal takarod, te ribanc! Hát valld be, nem így van?!”

“Ocsmány szájú Simó, lám, így is tudsz te beszélni! Mondhatsz rám, amit éppen akarsz, hiszen arra se vagy már méltó, hogy megbánts! Oly törpévé zsugorodtál, annyi se vagy, mint Mátyás körme alatt a piszok!”

“Hé, csöndesebben a szóval! Más is van közeledben! Ám, ha te így akarod, hát jó. Én nem tehetek mást. Majd a bíró ellátja bajod! Gondold meg a dolgot, mert ha reám nem bízod a titkod, majd kibeszéled, hogyha e markos jó katonák meg-megsimogatnak: meglátod, melyikük tud forrón-jobban ölelni!”

Látod, elért bosszúm: nem akartál férjed-uradnak, most cafrája lehetsz a sok éhes vad janicsárnak, s végül úgyis kibököd, hol tartod rejtve az ipsét! Nem pazaroltad rám a szerelmed, csak Matyi kellett; bezzeg kellene most — noha nászod nélküle szebb leszel!"

"Im a kezedbe vagyok, rossz sorsom teljesedik már, nincs más hátra, gyerünk mindketten lássuk a végét: nyomra vezetlek, jöjj!"

"Csuda, hogy megjött az eszecske!"

"Megjött, vagy nem jött, ne törődj azzal, gyere gyorsan; hívj bírót, katonát, egyedül nem bírsz vele úgysem!" És indult.

A bíró a nyomában a négy katonával, majd a Simó, töprengve-zavartan; tán a kelepcét érezhette, nem értvén mégsem, hát ki is érti, mért ilyen uk-muk-fuk döntött, hogy nyomra vezesse? A Dunaparton a lány megtorpant:

"Most, aki bátor, indulhat velem át a szigetbe!"

Hiába beszéltek, hogy nem bírja a jég, beszakad; de a lány nekiindult, senki se merte követni; a bíró megfenyegette; ordított a Simó:

"Vissza te, vissza, bolond! Nem bír meg a jég, odapusztulsz!"

"Féltsd inkább te magad! Menj el jó Messze Mohácsról, hogy ne találjak rád, mert hidd el, visszajövök még! Nem pusztulhatok én, jó hírt viszek át a szigetbe: Siklósról eltűnt a török! Hát nem marad itt sem, itt se maradhat örökké!"

Lenge vitorlásként tovaszállt, jó szél segítette; pillangó-libegése nyomán fényt szórt az arany nap, fölillant s eltűnt, majd könnyeden, őzgidaképpen szökdécselt, hol a kásás jég laskája beroskadt. Lélegzetjük elállt, mindnyájan meg-rökönyödve bámulták Maricát, s irigyelték, ámde nyomába nem mert lépni Simó; kussoltak a bős janicsárok, és tehetetlen mérgükben toporogtak a parton: majd a bíró így szólt — a Simónak szánva — epésen: "Az bizonyos, hogy minket szépen nyomra vezettél, íme, üres kézzel mehetünk most vissza, te híres!"

Kunyhóból-kunyhóba cipelték kinn a szigetben Mátyást, és kérték: hogyan is volt, mondja el újra: bólogatott mindenki; pokolba kívánta Simót, és újfent hallgatták, hogyan is történt Kuga veszte. Töprengtek, mi lehet Maricával; nincs aki védje; bosszút is állhatnak, hiszen annyi, de annyi a példa! "Nemcsak szép az a lány, esze is van, mondta merengve egy asszony — kitalálja bizonytalán azt, ami legjobb!" És szidták a bírót, különösen a férfiúnépség. Gyerkőcök tudakolták: hány Kuga él a világon? És váltig tanakodtak azon, mit kellene tenni, nemcsak várni, mi lesz, de a sors elejébe kiállni!

Alkonytájt — a fogyó hold sápadt-sárga karéja föltűnt már keleten, s hunyogva rendre kigyúlt a csillagmécsesek ezre — a tönkről fölkel a látó agg Tuna, és jobbját háromszor nyújtva magasba, jelt adván a zsidongó-zúgó uszkocsi népnek, ismét szólni akar.

Csönd lett, de csak éppen azért, hogy tisztesség híján ne maradjon a szólni kívánó; mert sokan unták már: a szakállas jós öregember óról-hóra meséli-beszéli, hogy eljön az ifjú jó táltos paripán, szűzmárjás szép lobogóval; súlyos ezüst kürtjét megfújva elindul a harcba, s véle az uszkocsi nép indul majd

vissza Mohácsra; volt, aki megmosolyogta a vént, s könyökét ütögetve adta jelét: ott jön ki a látó álma-meséje.

És belekezd az öreg:

„Rémalakot láttam közeledni az éj fele táján, még most is remegek, földézve szörnyű alakját: ördög volt-e, vagy angyal, sárkánygyík-e, vagy ember, vagy tán mindből volt valamelyes gyúrva beléje? Szólni ugyan nem szólt, mért szólott volna; elég volt látnom a rettenetet: bika-forma fejéből a kosszarv kun-korodott fenyegetve; bozontos szörnyű szemöldje szinte benőtte a vakszeme két odvét; rezes orra embert formázott, de csak éppen átabotából; rettenetes száját föltátva, majd beharapva rám vicsorított; szőre-bozótja benőtte pofáját; nagy buzogányát meglóbálta felém. Nem tudtam szólni, se futni...”

Közbekiáltottak: “Nahiszen, csak mondja a sorját! Félünk épp eleget, ne tetézzé a réműletünket; ebből elég volt már!”

“Még meddig járja bolondját?” “Meddig bújjuk a nádast még, mint holmi toportyán!?”

“Inkább harcra tüzelne apó, semmint hogy az ördög képét fesse nekünk!”

“Veszteglünk itt a szigetben, s mindent elherdál a pogány, míg fölkapik állunk! Messzi keletre cibálja a láncán árva pulyánkat!”

“Szó fia itt a beszéd, ne locsogjon vén Tuna bátyó, épp elégünk van már! Csak várunk, tatjuk a szánkat, s éhen döglünk itt!”

Nyugalommal mondja a vénség:

“Mondtam, amit mondtam, s hogy féltem, azt se tagadtam; azt se akarhatom én, hogy félve-remegve lapuljunk! Fogytán van kenyerünk és fogytán már a türelmünk, mégis, jobb, ha az ész megy elöl s nem rögtön a száj szól; így hát jobb lett volna, ha hagyjátok befejezni mondókám, mert most kiviláglik, hogy mit akartam; annyit akartam mondani még, hogy bármi vitéz is megrettenne, ha látna valóban ily csuda-rémet! Úgy vélem, hogy fából kéne faragni a lárfát, olyképpen, ahogy itt az előbb elmondtam az álombéli, riasztón-rémes busó-maszka pofáját! Hogy riadozna a sok janicsár, meg a szpáhi, a topcsi, és esze nélkül futna a kontyos, vissza se nézne, hogyha e maszkával meglep-nénk éjszaka őket! S persze nem árt, de nem ám, ha a kard se hiányzik a kézből, vagy tollas buzogány, föl váltva cséphadaróval!”

“Így már mindjárt más az egész!” — ezt zúgja a tábor, ott nyomban neki-látnak mind, és futnak a fáért; kérgét hántolják, bütykét-gallyát lefaragják; baltával szabják-igazítják: fúrva-faragva játszódnak; nagy a zaj, mikor egy-egy lárfá sikerrel elkészül: riogatják egymást, főleg a nőket; mások a fűzfából hasogatnak kültre-valónak; vagy bika, kos szarvát formázzák bugylibicsakkal; szőrével kifelé fordítják mind a subákat, madzaggal kötik át, ráfűzve kong a kolompjuk; zúgva-búg a busók nagy kürtje, amott a kereplők vad recsegésé-től visszhangzik messze a tájék, mintha pokolból támadt volna az ördögi népség, várja az indítást a busó-had.

Hej, de ki adjon indítást, ha vezér sincs még? És ifjú vezér kell; bölcs az öreg Tuna bár, de bizony nem bírja a kardot. Vállalnák tízen is: nagy tisztesség a vezérség és bizalom, ha a szív, meg az ész mindig a helyén van; így hát régi szokás, hogy e pörben döntsön a próba: birkózás legelőbb, azután tüzet

ugrani kell majd, s lesz buzogánnyal-ütés. Ki e hármát győzi erővel, főleg ügyességgel, s megelőzi a társait, az lesz majd a vezér, így tartja a törvény és az igazság.

Szól is a síp, kezdődik a verseny. Van kiabálás, biztatják az ügyest: ügyesebben bírja le társát; nógatják, ki a földre kerül s pilledve föladná küzdelmét. Noha játék ez, s életre-halálra nem megy a versengés: mérkőzvéen, jó-erejét nem rejti a véka alá a busó, aki győz, az a másik győztesrel próbálja tudását. "Fogd, ahol éred! Könnyebb volna menyecskét táncoltatni bizonynyal!"

"Ej, mire vársz, mit tatod a szádat? Nyomd le a földre!"

"Sajnálod? Nem apád! A fejét csak: hogy ne bicegjen!"

Birkózik Matyi is, ki-kicsusszan most a fogásból, megtéveszti a másik igyekvőt játszi cselekkkel; látszik a mozgásán, a fogásán: érti a dolgát, és aki véle kiáll, hát jól felkösse gatyáját! Billegve topog és toppantva kivágja a hejhót, majd lihegő társát — negyedik már — földre teremti.

És miután megvolt a birok, tűz-ugrani kellett bocskorban, lobogósan-lengő hosszigatyában, terpesztett lábbal. Nem mondom, folyt is a tréfa, főleg az asszony nép heccelte vidáman az ugrót:

„Jóska, vigyázz, ne tojárántotta legyen vacsorára!" "Hallod-e, ég a gatyád!"

"Odapörköli Gyurka a bajsztát!" "Még fölgyújtod utóbb széltén-hosszában az erdőt!"

De a verseny legnehezebbje csak eztán jön; most kell a kurázszi, mert a busó-buzogánnyal kell majd jó nagyot ütni, úgy, hogy a szíjra kötött kóclabda körívbe repüljön, s mennél több a körív, az a jó.

Már várnak a jelre, harsán a síp, nosza rajt! Nagy erővel pörgeti-vágja a buzogányt a busó; szétrebben a fürge gyerekhad; kapkodják fejüket, kik a kólót lejtik a sorban, hogy zuhogó buzogány ne találja fülön, se lapickán. Biztatják a busót, fölzendül a harci kiáltás, zúg-zeng-bong a baó a kereplők ménkú zajában.

Nem tudom én, kire gondolt Mátyás, tán a Simó járt épp az eszébe, mikor meglódult nagy buzogánya, és a tömött labdát oly erővel vágta, miként ha agykoponyára zuhogna az ütleg.

Mind odatódul, szájukat eltátják, sose hitték volna, de íme, hétszer, nem kevesebbszer perdül-fordul a labda! Van riogás, nagy öröm, harsanva-harsog az éljen, megfogják Matyit és földobják jól a magasba, elkapják tízen is, majd újfent fölhajigálják, és Tuna bácsi elé menetelnek véle vidáman; torkaszakadtából kiabálja, ki győzi a szusszal: "Éljen az ifjú vezér!"

Tuna bátya legott megölelte, szólván:

"Ifjú vezér, ki a jobbak közt is a legjobb voltál és a nehéz próbákat sorba letetted, esküdjél, fiam, erre a kardra az eskü szavával; hallván-hallja az ég, meg a föld: úgy áldjon az Isten, és maradékos is úgy részeljen a földi javakból, mint ahogyan gondját viseled te az uszkocsi népnek!"

Esküdvén, Mátyás fönnhangon mondta az esküt:

"Hallja az égben az Úr és minden szentjei hallják, s hallja, ki bujdosván, hazavágyik övéi körébe: esküszöm én, hogy méltatlan nem hordom e kardot, míg

jártányi erőm s egy csepp vér lesz ereimben! Íme, futóvadvként tengődünk nádban, a sásban. hontalan és árván a tulajdon szent haza földjén! Esküszöm, ifjú fejem nem hajthatom itt nyugovóra. míg odaát a pogány ellenség dúlja Mohácsot!"

Eskü után a vezér föltartja magasba a kardját, s újból zeng a sok éljen; szól a fakürt. a kereplő: kong a kolomp és zúg a baó, cseng-bong a harang is, — őrizték jól rejtve a földben, várva az ünnep napját.

El se csitult az öröm. már új derű vont a fénybe a búsokat, Matyi szívét persze leginkább; úgy megörült, hogy szólni se bírt. nem hitt a szemének; vélte, hogy álmot lát, de valóság volt az az álom: csillag-tűz szeme fénylett szépséges Maricának; megszökkent Mátyás, a leányt fölkapta ölébe, égő csókjával csókolta az ajka pirossát.

"Hagyj már szólni, vezér, — kérlelte a lány mosolyogva, és elmondta miként szabadult meg a gyáva Simótól, majd rátért szaporán, hogy jó renden van a széna — nincs a töröknek már Siklóson híre. se hamva! Itt az idő, ne szalaszszuk a percet, verjük el a port rajtuk, míg horkolnak a háremhölgyek ölében!"

Ím, a szerelmes Mátyásból most újra vezér lett:

"Egy rövid órát még hadd zengjen-zúgjon a farsang. s majd odaát folytatjuk! Biztos lesz nemulass ott!"

Rémmel a Rém ellen! Vad lárfa szörnyű busó had mozdul; bűg a fakürt: pokláda-jelére ezer, meg száz skrepetája felel; fölzendül-kondul a vónó; szőrével kifelé jó vastag marhakötéssel átkötvén a subát, ki-kibuknak a rémek a ködből; állati álorcák vigyorognak; lárfa-pofájuk foghíjas; fejükön kosszarvak, szarvas agancsok; duzzad a bő gatyászár szalmával jól kitömötten: kócmadzagra kötött két jókora krumplicsőrje közt a vörösrépát billegtetni huncutul egyik; kuncog-pusmog a lány, csudajófarú cifra menyecskék följihogatnak; a kürt, a kereplő és a kolomp is fülsiketítő zúg, recseg és bőmből, — de ki-hallod vad lármájukból a merengő szép citerát is. Farsang-farka van itt a szigetben, ropja a kólót még az a sánta leány is a körben!

Nagyhasú korsó csöpp csöcse csókra csúcsul: csókolják egyre serényen puffan a háton a jánkele-fegyver: a hosszú harisnyát megtömték hamuval s bufogatják sorban a kölykök: jó termést, szaporát, bő áldást mondanak egyre, főleg azoknak, akik pecsenyét tűznek föl a nyársra:

Haj rege hipp-hopp, jánkele farsang,
itt vágta le tegnap az ártányt;
nem adják a máját, csak a szalonnáját!

Az is jobb lesz, mint ami volt:
rossz szomszédnál a furkósbot!

Az a gazda nem jó gazda, amit kértünk azt nem adta;
neki se adjon az Isten még szarnivaló erőt sem!

Haj rege busó, jánkele farsang,
itt vágta le tegnap az ártányt!

Adjon az Úristen ennek a gazdának
négy szép ökröt, négy jó lovat,
három bikaborgyut, két szamarat;

aranyostort a kezébe, aranyekét a fődjébe,
ezüstöt az erszényébe, szép menyecskét az ölébe!
Jánkele farsang, levágták az ártányt;
galagonya kettő, a monyára is kettő!
Adjon az Úristen a gazdaasszonynak
száz göbe-malacot, száz tik-alja csibölét!
Legyen annyi tojasuk, mint csillag az égen,
annyi koszos malacuk, mint fűszál a réten;
olyan vastag szalonna, mint a mestergerenda;
kolbász, hurka hossza-vége a házukat körülérje!
A kendtek lányának olyan szeme-gombja legyen, mint az orsó,
csípőie: búbos kemince, csicse: bugyos korsó!
Haj rege hipp-hopp, farsang van, múlassunk a farsangban!
Búzánk, borunk is legyen majd bőven, és békességünk minden időben!

Majd a vezér jelet ad: elhallgat a kürt, a kolomp. és lágy zene sem szól már,
megnémul mind a kereplő. nagy-nagy a csönd; a busók ügyesen ladikokba
ugornak, s zajló táblák közt csákllyákkal és evezőkkel bajlódnak, hogy a túlsó
partot bizton elérve, kezdődjék igazán a pogányos, szívbeli farsang! Frissebb
lesz az a tánc! Járhatja a tarfejű kontyos, és — ha akarja, ha nem — táncol
majd vad muzsikára!

Ügy is lett, ahogyan jósolta a vén Tuna bácsi: megrémült a török, s esze
nélkül futva futott el: rászabadult a pokol: száz ördög ezernyi fiával: vad
vicsorítás közt buzogánnyal, cséphadaróval tángálták, aki még sietősre se
fogta a dolgot, vagy pedig úgy megijedt, hogy ijedtében nem ügyelt már
halmazi állapotára: folyékony lett a szilárból! Volt, akit álmából keltett föl a
kürt, a kolompszó, üngbe-gatyába futott: sarkára ne lépjen az ördög; láncát
tépte a ló, gazdáját már be se várta, fölnyerített s elinalt, menekülve a láng-
ból, a füstből; volt, kit a szép nász pillanatában leltek a rémek, sikkantó
hurikat bugyoláltak gyoicslepedőbe; volt, aki szembe merészelt szállni a lárfa-
pofájú búsókkal, de kupán verték, s odahagyta fogát is.

Hát a Simó hova tűnt a bíróval? Volt esze és meglógott jó idején, nem szoty-
tyant kedve a táncra; tudja a jóisten, hol kódorgott ez a gyászos két nagy hős;
no de jobb is, hogy nem lelt a nyomára senki; az ily patkány csak fusson,
merre szaladhat: mocskos lesz, aki hozzányúl!

Hamarost befejezték ádáz harcukat, és mákszemnyi török sem akadt már;
lángnyelvek nyaldostak a sátrak selymibe; máglyát gyújtottak; hét hízott ökröt
nyomba levágtak, nyárson forgatták; csobolyókban hordtak aj pincék mélyéről
jó bort, hogy a szép új párra köszöntsék. Nagy kör-táncba fogott a sereg;
közepében a körnek szép Maricájával Mátyás is járta hujázva: győzelem-
ünnepet ült, farsangolt vígan a város. Szép emlékezetül máig megtartja
szokását: tartsa világ végéig akár, vagy még azon is túl.

Botár Attila: Angyalul, ördögül

Te vagy, aki iszonyún bezártál
tűz közé, jég közé.

Arcom keserű rajzú márvány,
ördögé, angyalé.

És te vagy, aki kibontottál
jég közül, tűz közül.

Hogyan, hogy mindkét nyelven tudtál:
angyalul, ördögül.

Erdős Olga: Januári hajnal

Lágy, puha sorokat
szeretnék rólunk írni
hóba süppedt lábnyomokat
a csendben, akár
január első hajnalán,
mikor a pelyhes utcán
hazafelé tartva csupán
ketten vagyunk.
Ujjaink kesztyűtlen
kapaszkodnak össze, érzem
sorsod lenyomatát tenyeremben
a többi kusza vonal között,
és én is ott lüktetek már végleg
a kézfejedem húzódó ér
kék boltíve mögött.

Erdős Olga: Most kellene

Most kellene kimutatnom pedig,
kimondani, mert most vagy itt,
most, hogy minden más, mint eddig,
hogy az Egész sok apró darabja
annyi év után végre összeállt.
De lázadok, direkt dacolok (veled),
feszítem a húrt, tesztelem határaid,
hogy vajon meddig terjed a türelem,
s – mert még nem tudom a titkot –
azt is, hogy hol kezdődik
vagy hol ér véget a szerelem.

V I C C O L D A L

- Hárman állnak egy Ádám és Éva kiűzetését ábrázoló festmény előtt: egy angol, egy francia és egy orosz.
- Nézzék ezt az elegáns, tartózkodó kifejezést az arcukon - mondja az angol.
- Teljesen biztos, hogy Ádám és Éva angol volt.
- Ugyan, nézzék, milyen szépek. Emellett teljesen meztelenek, így biztos, hogy mindketten franciák voltak - így a francia.
- Önök tévednek. Nézzék meg jobban a képet! - mondja az orosz. – Nincsen ruhájuk, egyetlen ételük van, az alma. Ennek ellenére azt hiszik, hogy ez a Paradicsom, így biztos, hogy oroszok!

Ha a három királyok nők lettek volna...

Biztos sokszor kértek volna útbaigazítást, és jókor oda értek volna az istállóhoz. Gyorsan kitakarítottak volna, főztek volna Józsefnek valami könnyű vacsorát, Máriának erősítő, tápláló levest. Talán még a pásztoroknak is jutott volna egy-két szendvics. Csomagjaikból praktikus ajándék került volna elő: pelenka, meleg takaró.

És talán valóban békesség lenne a világon, ahogy az angyalok énekelték...

Két barát az erdőben sétál:

- Látod azt a hatalmas fát ott? - kérdezi az első.
- Igen.
- Képzeld, tavaly két perc alatt felmáztam a tetejére.
- Na, ne mondd, mert úgysem hiszem. Volt tanúd rá?
- Hogyne. Egy medve.

Kopognak a Mennyország kapuján. Szent Péter kinéz, és lát egy embert, aki dülöngél a röhögéstől.

- Maga meg miért ilyen vidám? - kérdezi tőle.
- Hát azért, mert én már rég itt vagyok, az orvosok meg odalent még mindig operálnak engem.

Általában csak ülök a TV előtt, és sakkversenyeket nézek. De az orvosom azt mondta, több mozgásra lenne szükségem. Azóta teniszmeccseket nézek.

Két autós beszélget:

- Képzeld, pár nappal ezelőtt megbüntettek a rendőr, mert nem a látási viszonyoknak megfelelően közlekedtem.
- Miért, mit nem láttál?
- A rendőrt.

Ha boldog akarsz lenni egy férfival, nagyon meg kell értened és egy kicsit szeretned. Ha boldog akarsz lenni egy nővel, nagyon kell szeretned, és ne is próbáld megérteni.

Voltaire-t egy vita hevében idiótának nevezte ellenfele. Az író derűsen nézett rá, és mondta:

- Professzor Úr, én Önt eddig okos embernek tartottam. Ön pedig idiótának nevezett engem. Úgy látszik, mindketten tévedtünk!

- Elbírod a saját súlyod?

- Persze.

- Akkor hordd el magad!

- Egy rongyos nadrágban érkeztem Amerikába, és most tízmillióm van!

- És mondd, öregem, mit kezdesz tízmillió rongyos nadrággal?

- Kérdés: Mi a globalizáció?

- Válasz: Diana hercegnő halála.

- Kérdés: Mire alapozza a feltevését?

- Válasz: Egy angol hercegnő egyiptomi barátjával karambolozott egy francia alagútban, egy német autóval utazva, amelyben holland motor ketyegett, amit egy belga sofőr vezetett, aki skót whiskey-t piált, és egy japán motoron utazó olasz paparazzi követte, majd amerikai doktor akarta megmenteni brazil gyógyszerekkel. És mindezt elolvasod te, egy magyar, aki kínai ruhákban ülve taiwani monitort bambulsz...

- Mi lesz Hófehérkéből, ha megfogja a magasfeszültségű áramvezetékét?

- ???

- Hamupipőke.

- Apuci, szokott sírni a bohóc?

- Hát persze! Úgy piheni ki magát.

- Ki tudná megmondani, hogy melyik a ló legfontosabb része? – kérdi a tanító néni.

- A bőre – válaszol Petike – mert az tartja össze az egész lovat!

A Mátra lábánál lerobban egy Volánbusz. Megáll mellette egy Trabant, a sofőr kiszól.

- Nem megy?

- Nem, a fene enne meg, pedig a Kékesre kéne feljutnom.

- Oda se neki! Kösse utánam, én is oda megyek!

- Na, ne szórakozzon velem!

- Sose aggódjon, veszteni nem veszt semmit.

Rá is akasztják a volánbuszt a Trabantra, az meg hatvannal feltép a Kékes parkolójába. A sofőr ámul, de nem bírja megállni.

- Hát, szó se róla, felhúzott, de azért igencsak füstölt menet közben.

A trabantos rémülten néz be a kocsijába:

- A mindenét, már megint behúzott kézfékkal jöttem fel!